

संस्कृतभारती पत्राचार - प्रवेशः
चतुर्थपाठस्य प्रथमः भागः

रामानुज् पाण्डेयः

१७ सौर कार्तिक १९४२ - ८ नवम्बर २०२०

अनुक्रमणिका

1 मङ्गलम्

2 सूक्ति

3 पुनरावर्तनम्

4 भूतकालः

5 प्रयोगाः

सरस्वत्यै नमः

सम्बोधन नमः + तुभ्यम् सम्बोधन सम्बोधन
सरस्वति नमस्तुभ्यं वरदे कामरूपिणि ।
विद्या + आरम्भम् सिद्धिः + भवतु मम
विद्यारम्भं करिष्यामि सिद्धिर्भवतु मे सदा ॥

अनुक्रमणिका

1 मङ्गलम्

2 सूक्ति

3 पुनरावर्तनम्

4 भूतकालः

5 प्रयोगाः

उद्योगिनं पुरुषसिंहमुपैति लक्ष्मीः ।

उद्योगिनं पुरुष-सिंहम् उप-एति लक्ष्मीः ।

People who keep trying Brave like lion near go Lakshmi

उद्योगिनं पुरुष-सिंहम् उप एति लक्ष्मीः

उद्योगिनं पुरुषसिंहमुपैति लक्ष्मीः ।

उद्योगिनं पुरुष-सिंहम् उप-एति लक्ष्मीः ।

People who keep trying Brave like lion near go Lakshmi

उद्योगिनं पुरुष-सिंहम् उप एति लक्ष्मीः

उद्योगिनं पुरुषसिंहमुपैति लक्ष्मीः ।

उद्योगिनं पुरुष-सिंहम् उप-एति लक्ष्मीः ।

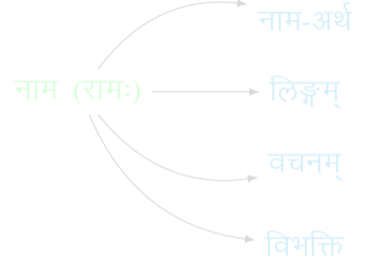
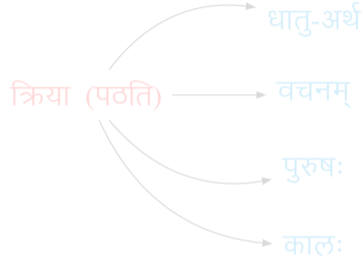
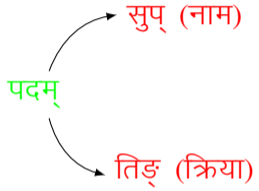
People who keep trying Brave like lion near go Lakshmi

उद्योगिनं पुरुष-सिंहम् उप एति लक्ष्मीः

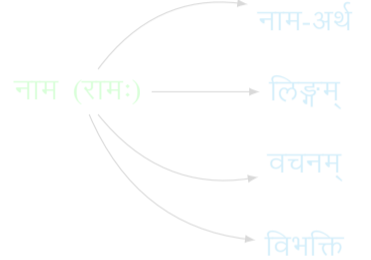
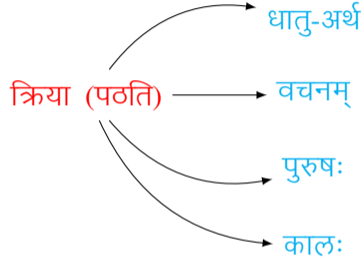
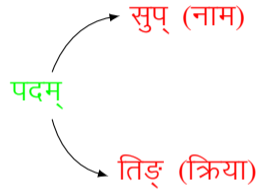
अनुक्रमणिका

- 1 मङ्गलम्
- 2 सूक्ति
- 3 पुनरावर्तनम्
- 4 भूतकालः
- 5 प्रयोगाः

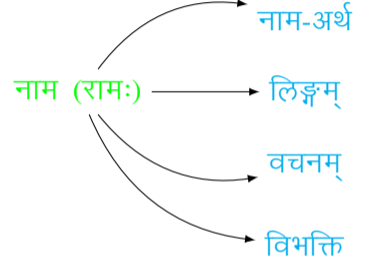
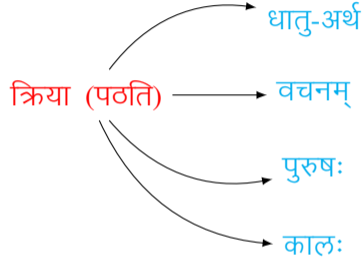
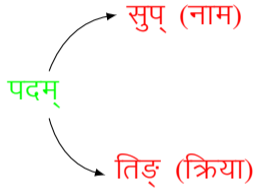
पुनरावर्तनम्

पुनरावर्तनम्

पुनरावर्तनम्

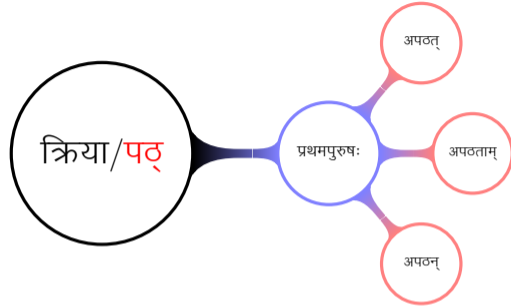
अनुक्रमणिका

- 1 मङ्गलम्
- 2 सूक्ति
- 3 पुनरावर्तनम्
- 4 भूतकालः
- 5 प्रयोगाः

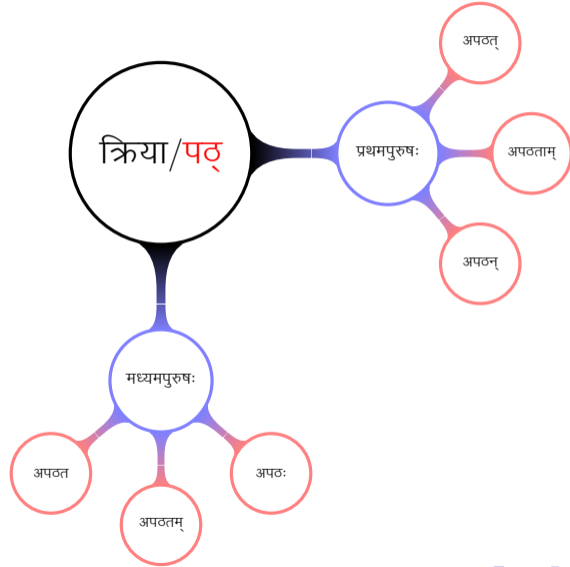
भूतकालः - परस्मैपदीक्रियारूपाणि

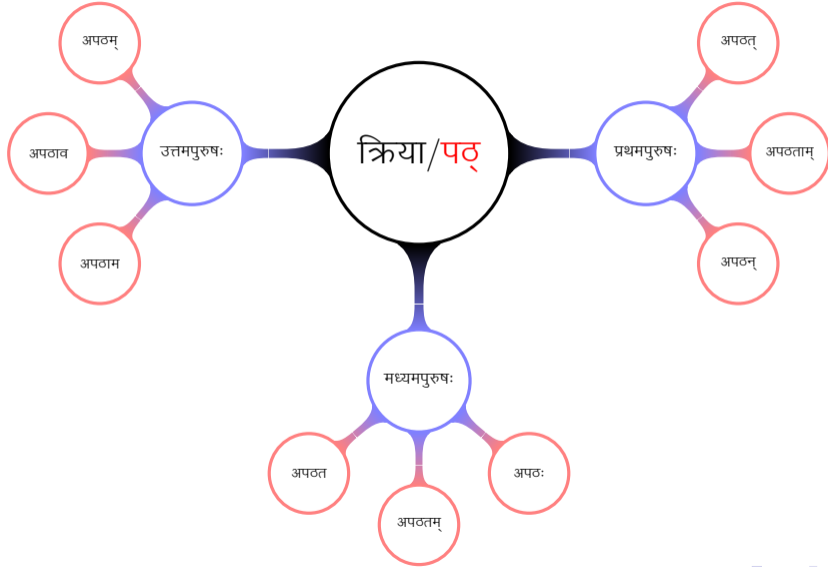
भूतकालः - परस्मैपदीक्रियारूपाणि

भूतकालः - परस्मैपदीक्रियारूपाणि

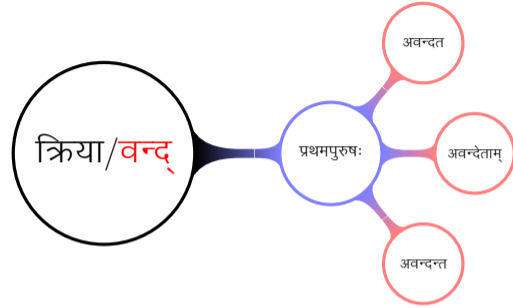
भूतकालः - परस्मैपदीक्रियारूपाणि

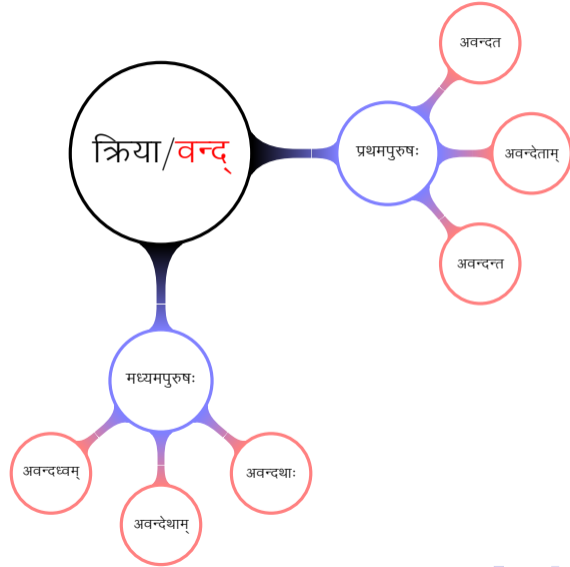
भूतकालः - आत्मनेपदीक्रियारूपाणि

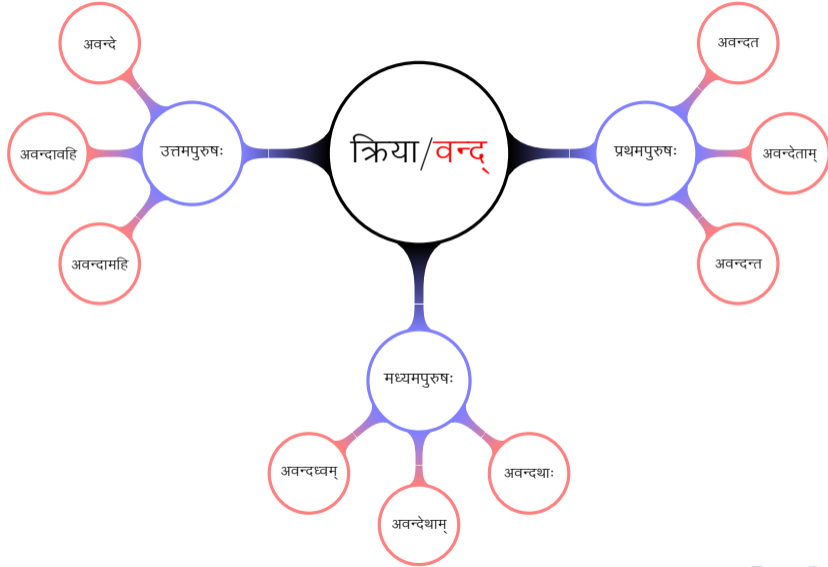
भूतकालः - आत्मनेपदीक्रियारूपाणि

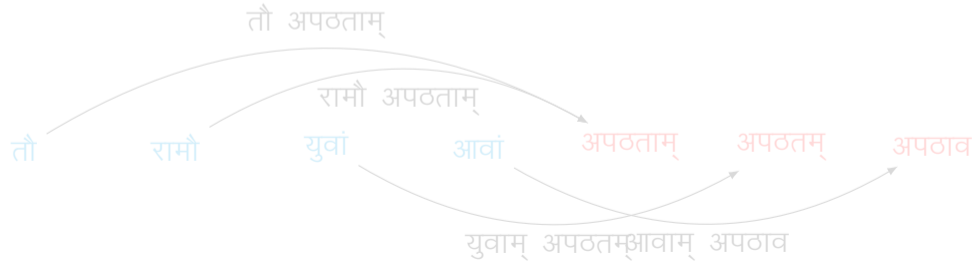
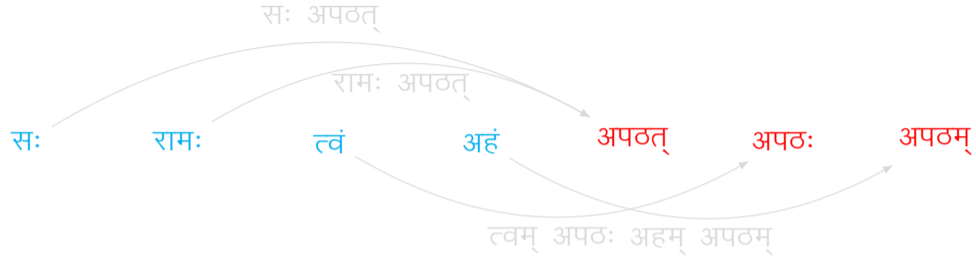
भूतकालः - आत्मनेपदीक्रियारूपाणि

भूतकालः - आत्मनेपदीक्रियारूपाणि

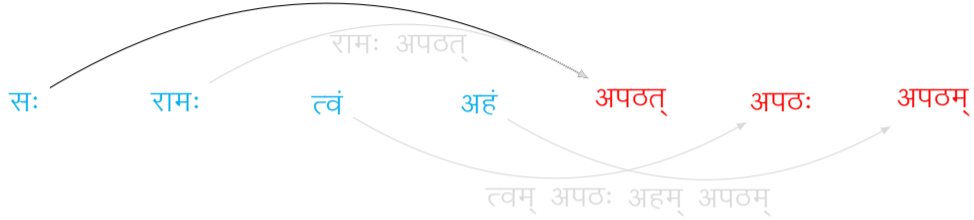

परस्मैपदी वाक्यानि

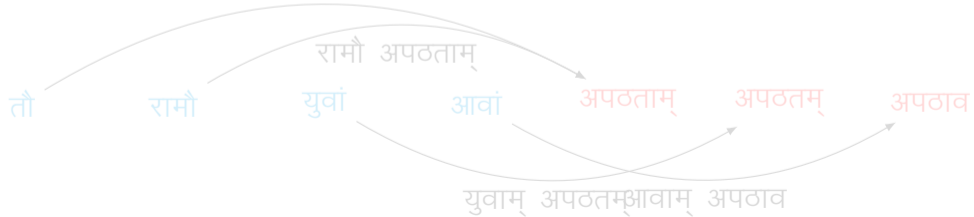

परस्मैपदी वाक्यानि

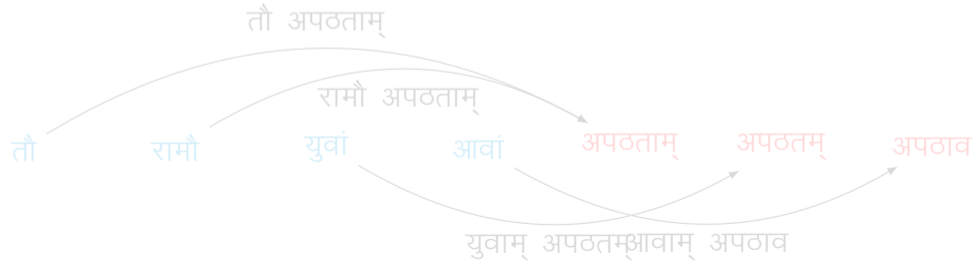
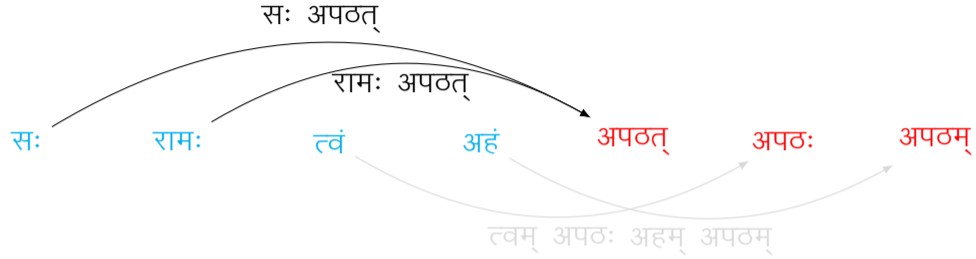
सः अपठत्

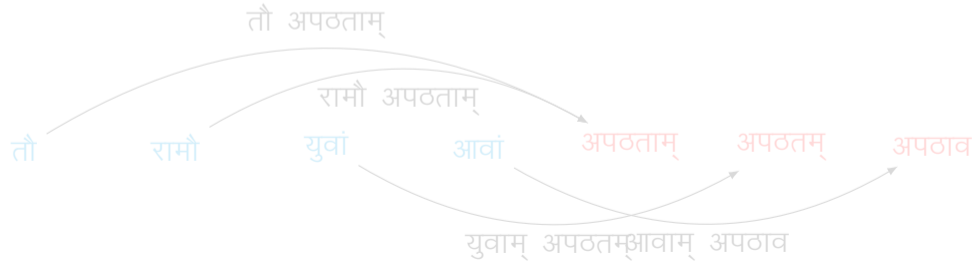
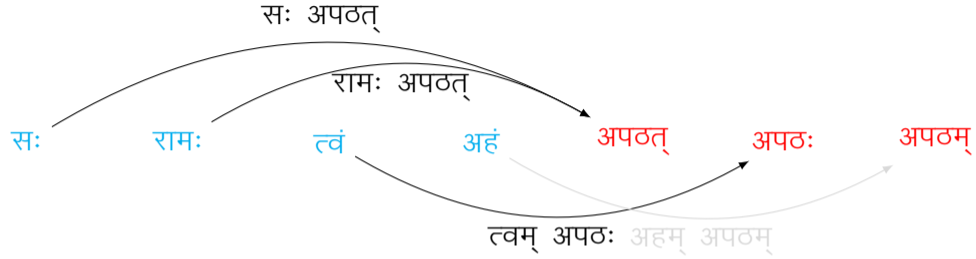
तौ अपठताम्

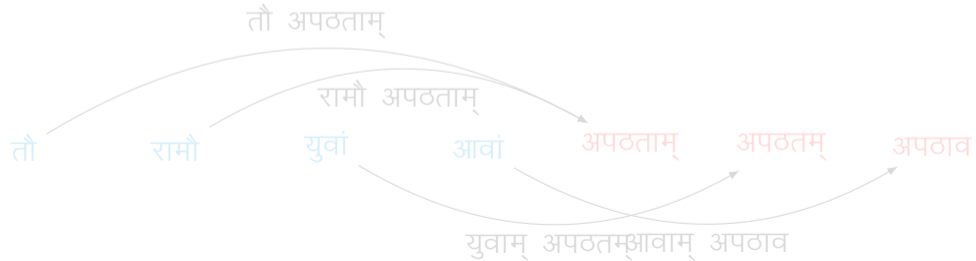
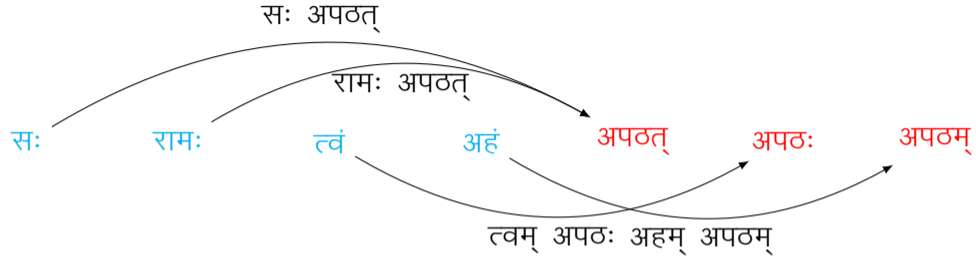
परस्मैपदी वाक्यानि

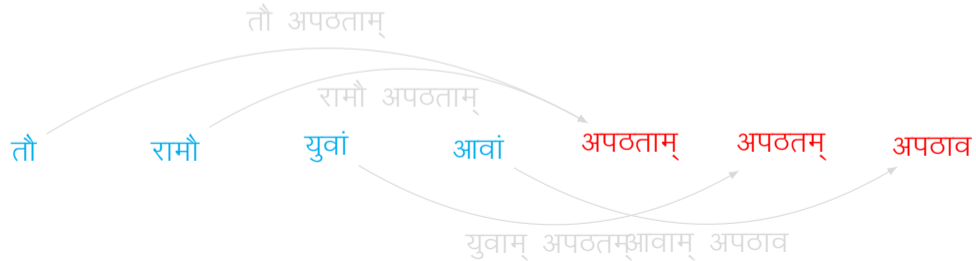
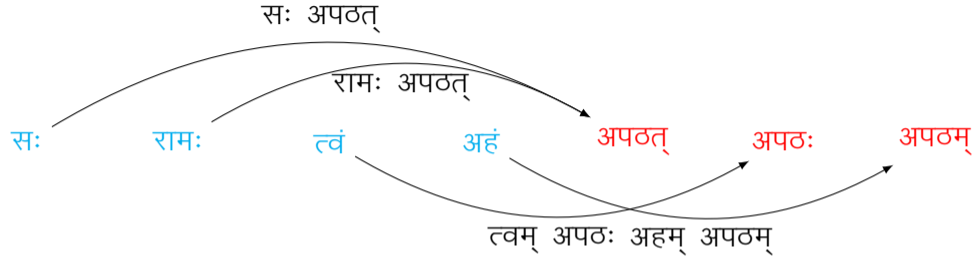
परस्मैपदी वाक्यानि

परस्मैपदी वाक्यानि

परस्मैपदी वाक्यानि

परस्मैपदी वाक्यानि

सः अपठत्

सः

रामः

त्वं

अहं

अपठत्

अपठः

अपठम्

रामः अपठत्

त्वम् अपठः अहम् अपठम्

तौ अपठताम्

तौ

रामौ

युवां

आवां

अपठताम्

अपठतम्

अपठाव

रामौ अपठताम्

युवाम् अपठतम् आवाम् अपठाव

परस्मैपदी वाक्यानि

सः अपठत्

सः

रामः

त्वं

अहं

अपठत्

अपठः

अपठम्

रामः अपठत्

त्वम् अपठः अहम् अपठम्

तौ अपठताम्

तौ

रामौ

युवां

आवां

अपठताम्

अपठतम्

अपठाव

रामौ अपठताम्

युवाम् अपठतम् आवाम् अपठाव

परस्मैपदी वाक्यानि

सः अपठत्

सः

रामः

त्वं

अहं

अपठत्

अपठः

अपठम्

रामः अपठत्

त्वम् अपठः अहम् अपठम्

तौ अपठताम्

तौ

रामौ

युवां

आवां

अपठताम्

अपठतम्

अपठाव

रामौ अपठताम्

युवाम् अपठतम् आवाम् अपठाव

परस्मैपदी वाक्यानि

सः अपठत्

सः

रामः

त्वं

अहं

अपठत्

अपठः

अपठम्

रामः अपठत्

त्वम् अपठः अहम् अपठम्

तौ अपठताम्

तौ

रामौ

युवां

आवां

अपठताम्

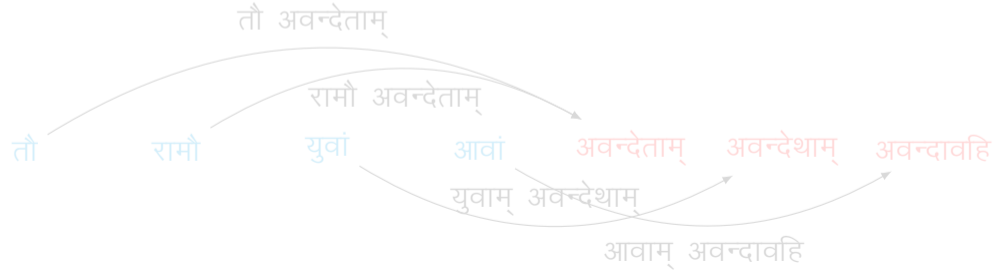
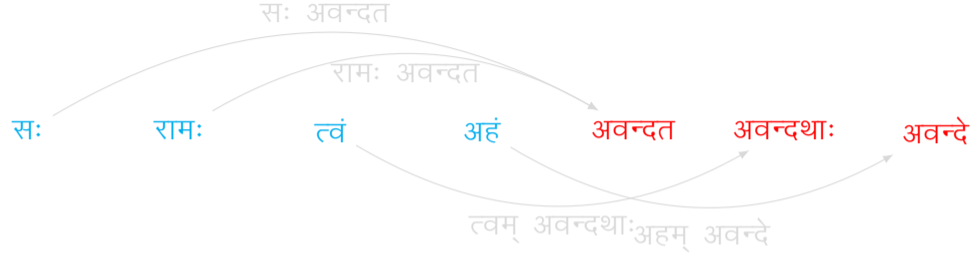
अपठतम्

अपठाव

रामौ अपठताम्

युवाम् अपठतम् आवाम् अपठाव

आत्मनेपदीवाक्यानि

आत्मनेपदीवाक्यानि

सः अवन्दत

तौ अवन्देताम्

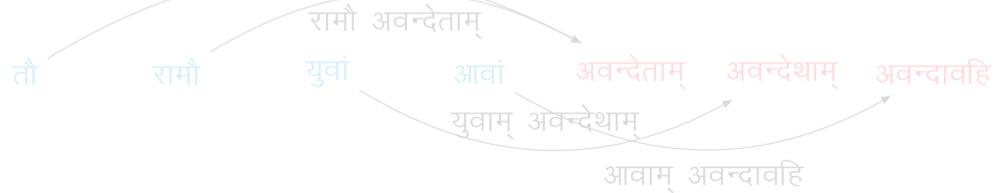

आत्मनेपदीवाक्यानि

सः अवन्दत

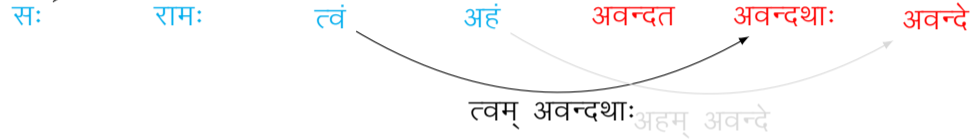

तौ अवन्देताम्

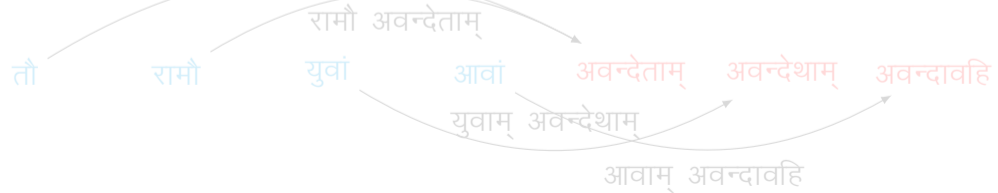

आत्मनेपदीवाक्यानि

सः अवन्दत

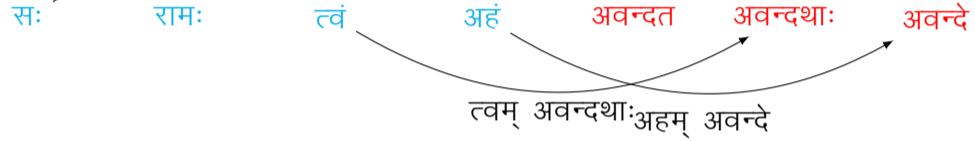

तौ अवन्देताम्

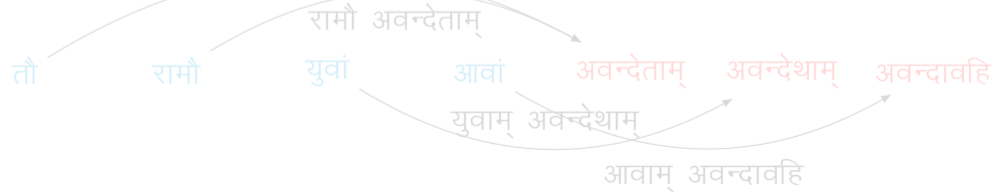

आत्मनेपदीवाक्यानि

सः अवन्दत

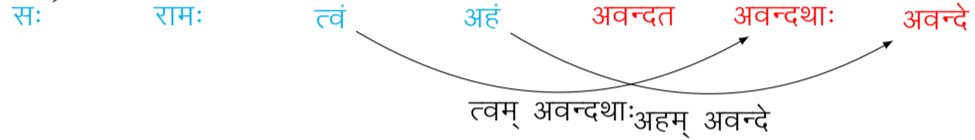

तौ अवन्देताम्

आत्मनेपदीवाक्यानि

सः अवन्दत

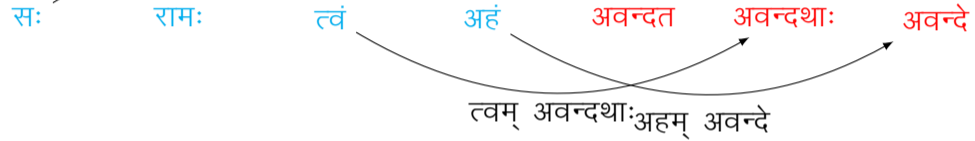

तौ अवन्देताम्

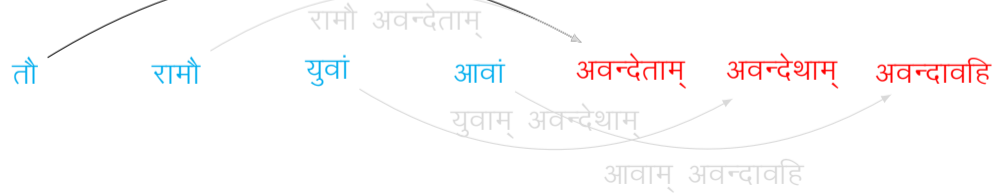

आत्मनेपदीवाक्यानि

सः अवन्दत

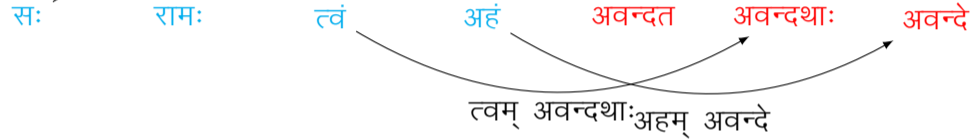

तौ अवन्देताम्

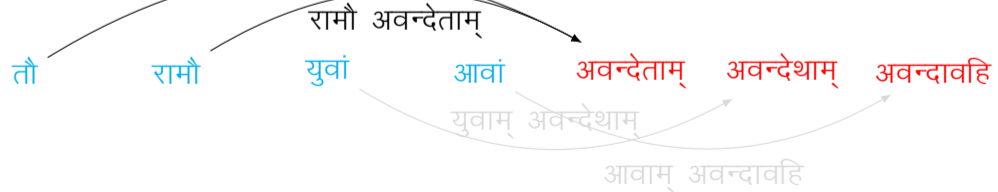

आत्मनेपदीवाक्यानि

सः अवन्दत

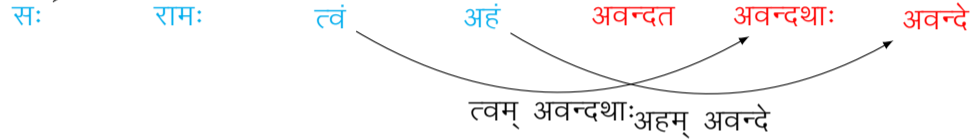

तौ अवन्देताम्

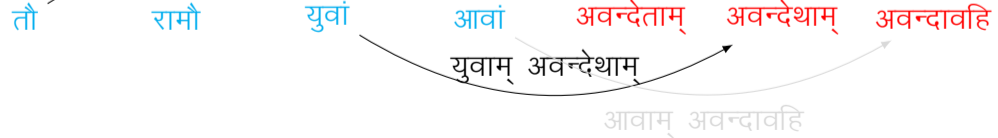

आत्मनेपदीवाक्यानि

सः अवन्दत

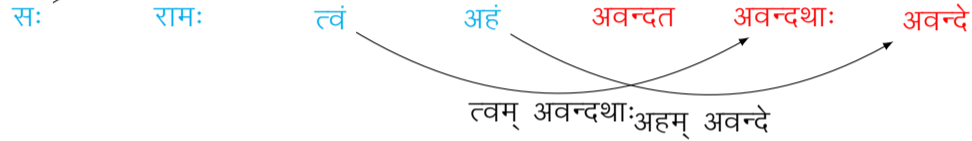

तौ अवन्देताम्

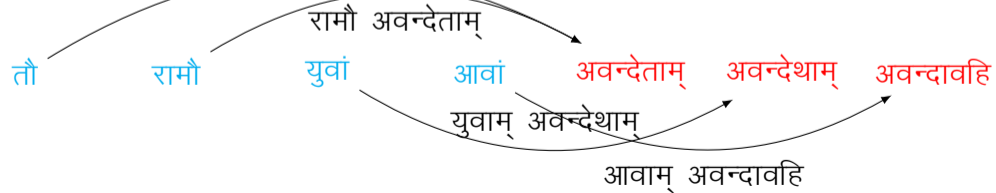

आत्मनेपदीवाक्यानि

सः अवन्दत

तौ अवन्देताम्

कर्ता - कर्म

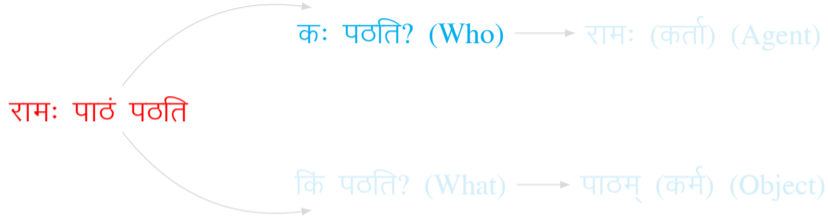
रामः पाठं पठति

कः पठति? (Who) → रामः (कर्ता) (Agent)

किं पठति? (What) → पाठम् (कर्म) (Object)

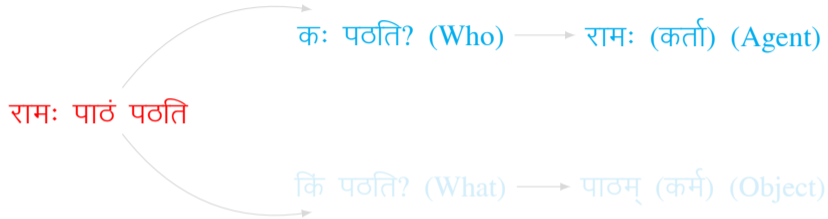
- Not all the verbs have answer for “What” question.
- Depending on this verbs are of two types. सकर्मक (Transitive) and अकर्मक Intransitive.

कर्ता - कर्म

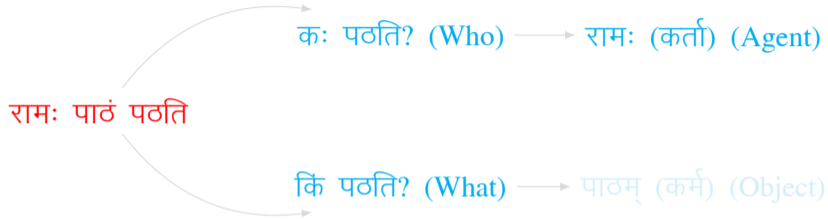
- Not all the verbs have answer for “What” question.
- Depending on this verbs are of two types. सकर्मक (Transitive) and अकर्मक Intransitive.

कर्ता - कर्म

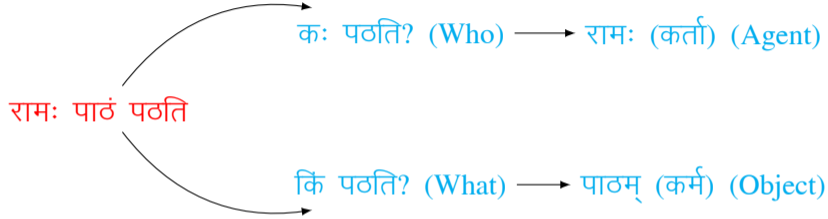
- Not all the verbs have answer for “What” question.
- Depending on this verbs are of two types. सकर्मक (Transitive) and अकर्मक Intransitive.

कर्ता - कर्म

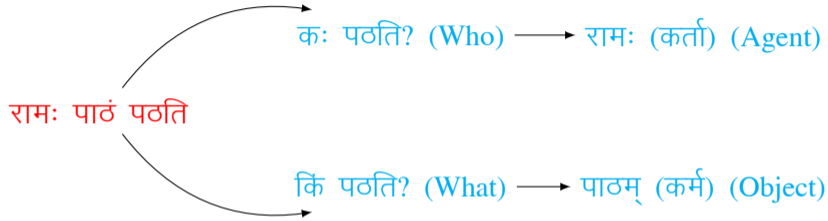
- Not all the verbs have answer for “What” question.
- Depending on this verbs are of two types. सकर्मक (Transitive) and अकर्मक Intransitive.

कर्ता - कर्म

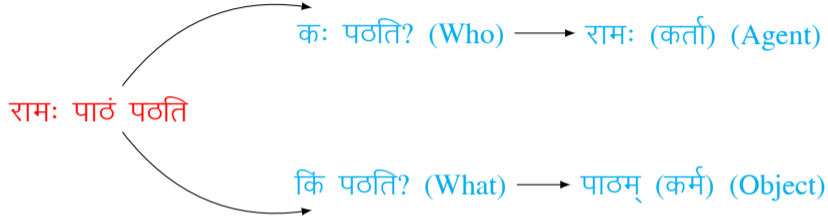
- Not all the verbs have answer for “What” question.
- Depending on this verbs are of two types. सकर्मक (Transitive) and अकर्मक Intransitive.

कर्ता - कर्म

- Not all the verbs have answer for “What” question.
- Depending on this verbs are of two types. सकर्मक (Transitive) and अकर्मक Intransitive.

कर्ता - कर्म

- Not all the verbs have answer for “What” question.
- Depending on this verbs are of two types. सकर्मक (Transitive) and अकर्मक Intransitive.

कर्ता - कर्म

वाक्यम्	प्रश्नः	उत्तरम्	क्रिया
सा धनं यच्छति	किं यच्छति ?	धनम्	सकर्मक
सा श्लोकं वदति	किं वदति ?	श्लोकम्	सकर्मक
इयं पर्वतं पश्यति	किं पश्यति ?	पर्वतम्	सकर्मक
एषः भोजनं खादति	किं खादति ?	भोजनम्	सकर्मक
अयं शीतलपेयं पिबति	किं पिबति ?	शीतलपेयम्	सकर्मक
बालिका हसति	किं हसति ?		अकर्मक
सः अस्ति	किं अस्ति ?		अकर्मक
रामः तिष्ठति	किं तिष्ठति ?		अकर्मक

कर्ता - कर्म

वाक्यम्	प्रश्नः	उत्तरम्	क्रिया
सा धनं यच्छति	किं यच्छति ?	धनम्	सकर्मक
सा श्लोकं वदति	किं वदति ?	श्लोकम्	सकर्मक
इयं पर्वतं पश्यति	किं पश्यति ?	पर्वतम्	सकर्मक
एषः भोजनं खादति	किं खादति ?	भोजनम्	सकर्मक
अयं शीतलपेयं पिबति	किं पिबति ?	शीतलपेयम्	सकर्मक
बालिका हसति	किं हसति ?		अकर्मक
सः अस्ति	किं अस्ति ?		अकर्मक
रामः तिष्ठति	किं तिष्ठति ?		अकर्मक

कर्ता - कर्म

वाक्यम्	प्रश्नः	उत्तरम्	क्रिया
सा धनं यच्छति	किं यच्छति ?	धनम्	सकर्मक
सा श्लोकं वदति	किं वदति ?	श्लोकम्	सकर्मक
इयं पर्वतं पश्यति	किं पश्यति ?	पर्वतम्	सकर्मक
एषः भोजनं खादति	किं खादति ?	भोजनम्	सकर्मक
अयं शीतलपेयं पिबति	किं पिबति ?	शीतलपेयम्	सकर्मक
बालिका हसति	किं हसति ?		अकर्मक
सः अस्ति	किं अस्ति ?		अकर्मक
रामः तिष्ठति	किं तिष्ठति ?		अकर्मक

कर्ता - कर्म

वाक्यम्	प्रश्नः	उत्तरम्	क्रिया
सा धनं यच्छति	किं यच्छति ?	धनम्	सकर्मक
सा श्लोकं वदति	किं वदति ?	श्लोकम्	सकर्मक
इयं पर्वतं पश्यति	किं पश्यति ?	पर्वतम्	सकर्मक
एषः भोजनं खादति	किं खादति ?	भोजनम्	सकर्मक
अयं शीतलपेयं पिबति	किं पिबति ?	शीतलपेयम्	सकर्मक
बालिका हसति	किं हसति ?		अकर्मक
सः अस्ति	किं अस्ति ?		अकर्मक
रामः तिष्ठति	किं तिष्ठति ?		अकर्मक

कर्ता - कर्म

वाक्यम्	प्रश्नः	उत्तरम्	क्रिया
सा धनं यच्छति	किं यच्छति ?	धनम्	सकर्मक
सा श्लोकं वदति	किं वदति ?	श्लोकम्	सकर्मक
इयं पर्वतं पश्यति	किं पश्यति ?	पर्वतम्	सकर्मक
एषः भोजनं खादति	किं खादति ?	भोजनम्	सकर्मक
अयं शीतलपेयं पिबति	किं पिबति ?	शीतलपेयम्	सकर्मक
बालिका हसति	किं हसति ?		अकर्मक
सः अस्ति	किं अस्ति ?		अकर्मक
रामः तिष्ठति	किं तिष्ठति ?		अकर्मक

कर्ता - कर्म

वाक्यम्	प्रश्नः	उत्तरम्	क्रिया
सा धनं यच्छति	किं यच्छति ?	धनम्	सकर्मक
सा श्लोकं वदति	किं वदति ?	श्लोकम्	सकर्मक
इयं पर्वतं पश्यति	किं पश्यति ?	पर्वतम्	सकर्मक
एषः भोजनं खादति	किं खादति ?	भोजनम्	सकर्मक
अयं शीतलपेयं पिबति	किं पिबति ?	शीतलपेयम्	सकर्मक
बालिका हसति	किं हसति ?		अकर्मक
सः अस्ति	किं अस्ति ?		अकर्मक
रामः तिष्ठति	किं तिष्ठति ?		अकर्मक

कर्ता - कर्म

वाक्यम्	प्रश्नः	उत्तरम्	क्रिया
सा धनं यच्छति	किं यच्छति ?	धनम्	सकर्मक
सा श्लोकं वदति	किं वदति ?	श्लोकम्	सकर्मक
इयं पर्वतं पश्यति	किं पश्यति ?	पर्वतम्	सकर्मक
एषः भोजनं खादति	किं खादति ?	भोजनम्	सकर्मक
अयं शीतलपेयं पिबति	किं पिबति ?	शीतलपेयम्	सकर्मक
बालिका हसति	किं हसति ?		अकर्मक
सः अस्ति	किं अस्ति ?		अकर्मक
रामः तिष्ठति	किं तिष्ठति ?		अकर्मक

कर्ता - कर्म

वाक्यम्	प्रश्नः	उत्तरम्	क्रिया
सा धनं यच्छति	किं यच्छति ?	धनम्	सकर्मक
सा श्लोकं वदति	किं वदति ?	श्लोकम्	सकर्मक
इयं पर्वतं पश्यति	किं पश्यति ?	पर्वतम्	सकर्मक
एषः भोजनं खादति	किं खादति ?	भोजनम्	सकर्मक
अयं शीतलपेयं पिबति	किं पिबति ?	शीतलपेयम्	सकर्मक
बालिका हसति	किं हसति ?		अकर्मक
सः अस्ति	किं अस्ति ?		अकर्मक
रामः तिष्ठति	किं तिष्ठति ?		अकर्मक

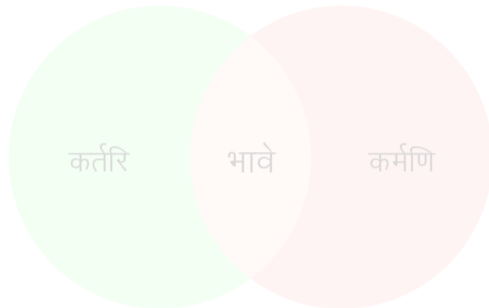
कर्ता - कर्म

वाक्यम्	प्रश्नः	उत्तरम्	क्रिया
सा धनं यच्छति	किं यच्छति ?	धनम्	सकर्मक
सा श्लोकं वदति	किं वदति ?	श्लोकम्	सकर्मक
इयं पर्वतं पश्यति	किं पश्यति ?	पर्वतम्	सकर्मक
एषः भोजनं खादति	किं खादति ?	भोजनम्	सकर्मक
अयं शीतलपेयं पिबति	किं पिबति ?	शीतलपेयम्	सकर्मक
बालिका हसति	किं हसति ?		अकर्मक
सः अस्ति	किं अस्ति ?		अकर्मक
रामः तिष्ठति	किं तिष्ठति ?		अकर्मक

अनुक्रमणिका

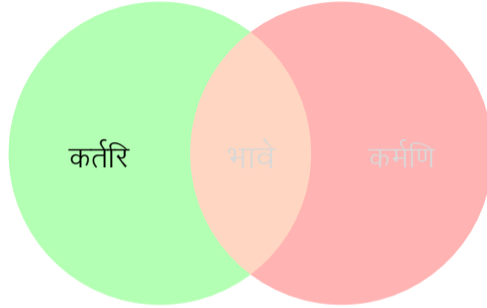
- 1 मङ्गलम्
- 2 सूक्ति
- 3 पुनरावर्तनम्
- 4 भूतकालः
- 5 प्रयोगाः

प्रयोगाः [Voices]

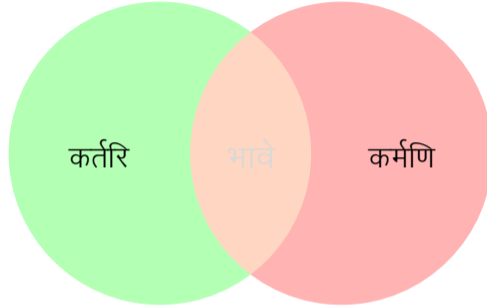
- When क्रिया and कर्ता are in sync then uses is called as कर्तरि प्रयोगः ।
- When क्रिया and कर्म are in sync then uses is called as कर्मणि प्रयोगः ।
- When क्रिया and कर्म are in sync and क्रिया is अकर्मक then uses is called as भावे प्रयोगः ।
- Our current sentences are in कर्तरि प्रयोगः ।
- In कर्तरि प्रयोगः, कर्म is optional.

प्रयोगाः [Voices]

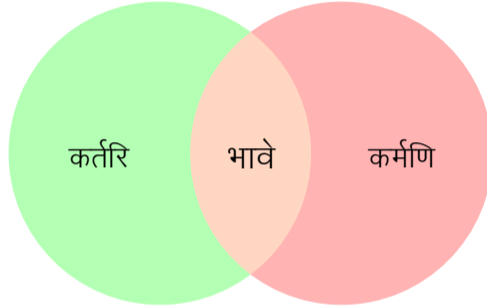
- When क्रिया and कर्ता are in sync then uses is called as कर्तरि प्रयोगः ।
- When क्रिया and कर्म are in sync then uses is called as कर्मणि प्रयोगः ।
- When क्रिया and कर्म are in sync and क्रिया is अकर्मक then uses is called as भावे प्रयोगः ।
- Our current sentences are in कर्तरि प्रयोगः ।
- In कर्तरि प्रयोगः, कर्म is optional.

प्रयोगाः [Voices]

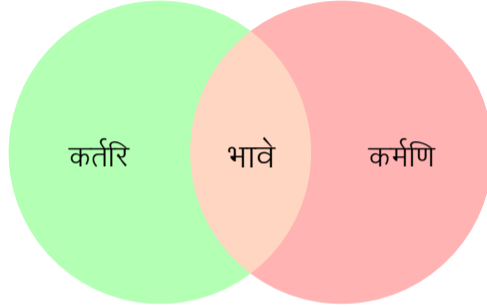
- When क्रिया and कर्ता are in sync then uses is called as कर्तरि प्रयोगः ।
- When क्रिया and कर्म are in sync then uses is called as कर्मणि प्रयोगः ।
- When क्रिया and कर्म are in sync and क्रिया is अकर्मक then uses is called as भावे प्रयोगः ।
- Our current sentences are in कर्तरि प्रयोगः ।
- In कर्तरि प्रयोगः, कर्म is optional.

प्रयोगाः [Voices]

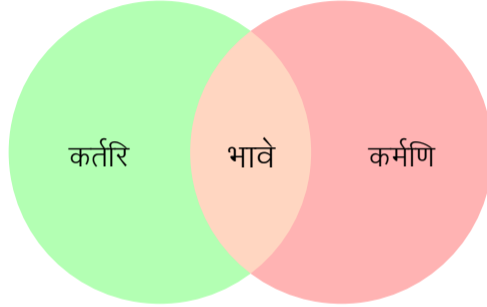
- When क्रिया and कर्ता are in sync then uses is called as कर्तरि प्रयोगः ।
- When क्रिया and कर्म are in sync then uses is called as कर्मणि प्रयोगः ।
- When क्रिया and कर्म are in sync and क्रिया is अकर्मक then uses is called as भावे प्रयोगः ।
- Our current sentences are in कर्तरि प्रयोगः ।
- In कर्तरि प्रयोगः, कर्म is optional.

प्रयोगाः [Voices]

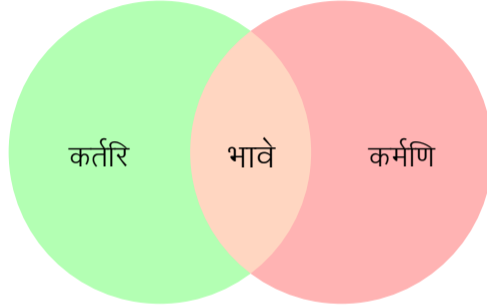
- When क्रिया and कर्ता are in sync then uses is called as कर्तरि प्रयोगः ।
- When क्रिया and कर्म are in sync then uses is called as कर्मणि प्रयोगः ।
- When क्रिया and कर्म are in sync and क्रिया is अकर्मक then uses is called as भावे प्रयोगः ।
- Our current sentences are in कर्तरि प्रयोगः ।
- In कर्तरि प्रयोगः, कर्म is optional.

प्रयोगाः [Voices]

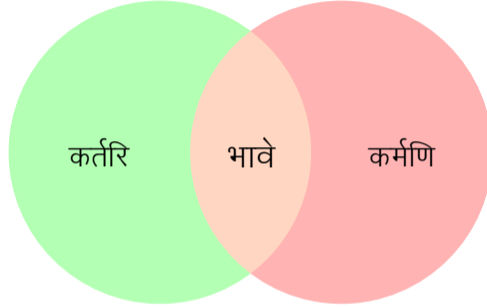
- When क्रिया and कर्ता are in sync then uses is called as कर्तरि प्रयोगः ।
- When क्रिया and कर्म are in sync then uses is called as कर्मणि प्रयोगः ।
- When क्रिया and कर्म are in sync and क्रिया is अकर्मक then uses is called as भावे प्रयोगः ।
- Our current sentences are in कर्तरि प्रयोगः ।
- In कर्तरि प्रयोगः, कर्म is optional.

प्रयोगाः [Voices]

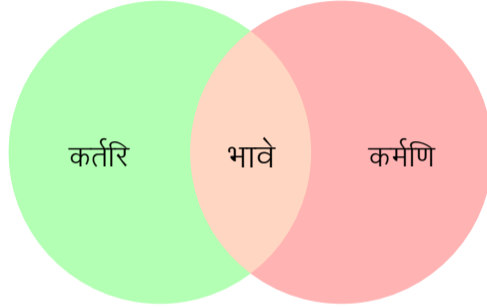
- When क्रिया and कर्ता are in sync then uses is called as कर्तरि प्रयोगः ।
- When क्रिया and कर्म are in sync then uses is called as कर्मणि प्रयोगः ।
- When क्रिया and कर्म are in sync and क्रिया is अकर्मक then uses is called as भावे प्रयोगः ।
- Our current sentences are in कर्तरि प्रयोगः ।
- In कर्तरि प्रयोगः, कर्म is optional.

प्रयोगाः [Voices]

- When क्रिया and कर्ता are in sync then uses is called as कर्तरि प्रयोगः ।
- When क्रिया and कर्म are in sync then uses is called as कर्मणि प्रयोगः ।
- When क्रिया and कर्म are in sync and क्रिया is अकर्मक then uses is called as भावे प्रयोगः ।
- **Our current sentences are in कर्तरि प्रयोगः ।**
- In कर्तरि प्रयोगः, कर्म is optional.

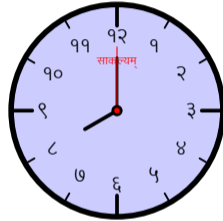
प्रयोगाः [Voices]

- When क्रिया and कर्ता are in sync then uses is called as कर्तरि प्रयोगः ।
- When क्रिया and कर्म are in sync then uses is called as कर्मणि प्रयोगः ।
- When क्रिया and कर्म are in sync and क्रिया is अकर्मक then uses is called as भावे प्रयोगः ।
- Our current sentences are in कर्तरि प्रयोगः ।
- In कर्तरि प्रयोगः, कर्म is optional.

अग्रिमा कक्ष्या -

आगामि बुधवासरे रात्रौ

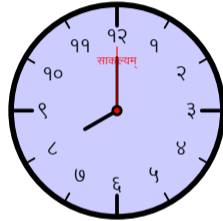
२० सौर कार्तिक १९४२ - नवम्बर ११, २०२० भारतीयसमयक्षेत्रे (IST)

● चतुर्थपाठस्य अपरः भागः

धन्यवादाः

अग्रिमा कक्ष्या -

आगामि बुधवासरे रात्रौ

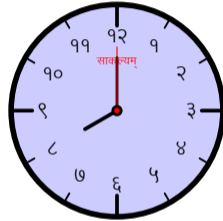
२० सौर कार्तिक १९४२ - नवम्बर ११, २०२० भारतीयसमयक्षेत्रे (IST)

- चतुर्थपाठस्य अपरः भागः

धन्यवादाः

अग्रिमा कक्ष्या -

आगामि बुधवासरे रात्रौ

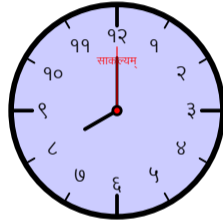
२० सौर कार्तिक १९४२ - नवम्बर ११, २०२० भारतीयसमयक्षेत्रे (IST)

- चतुर्थपाठस्य अपरः भागः

धन्यवादाः

अग्रिमा कक्ष्या -

आगामि बुधवासरे रात्रौ

२० सौर कार्तिक १९४२ - नवम्बर ११, २०२० भारतीयसमयक्षेत्रे (IST)

- चतुर्थपाठस्य अपरः भागः

धन्यवादाः